

Okulöncesi Öğrencileri İçin
Afet Bilinci
Eğitimi

AFETE HAZIR
TÜRKİYE

Bu kitap, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından "Afete Hazır Türkiye - Afete Hazır Okul Bilinçlendirme ve Eğitim Kampanyası" kapsamında düzenlenen "Afet Bilinci Eğitimleri Çalıştayı" sonuçları referans alınarak hazırlanmıştır.

Kasım 2013, Ankara

Copyright © 2013

Tüm hakları saklıdır.

Bu kitabın hiçbir bölümü ilgili kurumlar ve yayımcı kurumun yazılı izni olmadan elektronik, dijital veya mekanik yollarla çoğaltılıp dağıtılamaz.

Bu kitap kâr amaçlı kullanılamaz.

Hazırlayanlar ve Katkıda Bulunanlar*

Prof. Dr. A. Tamer AKER

Doç. Dr. Ümit ALNIAÇIK

Doç. Dr. Özgür ERDUR BAKER

Prof. Dr. Şerif BARIŞ

Özden TİMURLENK ÇELİK

Yrd. Doç. Dr. Serpil GERDAN

Doç. Dr. Esmâ BULUŞ KIRIKKAYA

Dr. Bülent ÖZMEN

**Soyadı alfabetik sırasına göre verilmiştir.*

Redaksiyon

Prof. Dr. Şerif BARIŞ

Doç. Dr. Esmâ BULUŞ KIRIKKAYA

Kapak Tasarım

Sadık SAKA, Yusuf BUDAK

Grafik Tasarım ve Uygulama

Sadık SAKA, Yusuf BUDAK

Resimleme

Yrd. Doç. Fuat AKDENİZLİ, Emre AKSOY

Proje Yönetimi

Başkan

Dr. Fuat OKTAY

Planlama ve Zarar Azaltma Dairesi Başkanı

Mehmet Akif DANACI

Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi Müdürü

Mete MİRZAOĞLU

Önsöz

Afetlere karşı bilgi ile mücadele edebiliriz.

Sevgili çocuklar,

Hepinizin bildiği gibi ülkemiz çeşitli afet türlerinin etkisi altında. Yakın zamanda sizlerin de yaşadığı, gördüğü, duyduğu üzere birçok doğa olayı yüzünden üzücü günler yaşadık.

Doğa olaylarını engellemek elbette mümkün değil, fakat etkilerini en aza indirmek bizim elimizde. Bunun için her birimize önemli görevler düşüyor.

Sizlerin de desteğiyle "AFETE HAZIR TÜRKİYE"yi hedefliyoruz.

Biliyorsunuz ki, sizler bizim geleceğimize. Sizler olmadan hiçbir çalışmamızın başarılı olması mümkün değil. Sizlere büyük bir sorumluluk düşüyor.

Elinizde bulunan kitapla edineceğiniz bilgileri ailelerinizle, arkadaşlarınızla paylaşarak ülke olarak daha az üzülmemize destek olabilirsiniz.

Okulunuzu, evinizi, ailenizi ve arkadaşlarınızı doğa olaylarının kötü etkilerinden koruyabilirsiniz.

"AFETE HAZIR TÜRKİYE" projesinin hem öğrencileri hem öğretmenleri olarak dayanışmanız için şimdiden çok teşekkür ediyorum.

Afetsiz, sağlıklı günler diliyorum.

Beşir ATALAY

Başbakan Yardımcısı

Başkan'ın Mesajı

Afetlere karşı bilgi ile mücadele edebiliriz.

Sevgili çocuklar,

Hepinizin bildiği gibi, deprem, sel, yangın gibi pek çok afet ansızın ortaya çıkabilir; bize, sevdiklerimize, yaşadığımız yere zarar verebilir veya hayatımızı aksatabilir. Bu yüzden korkutucudur. Ama bizler, afetler neden kaynaklanır, nerede olur, afet olduğunda ve sonrasında neler yapmamız gerekir, bunları şimdiden öğrenirsek; afet başımıza geldiğinde, kendimizi ve yakınlarımızı koruyabilir ve güvende kalabiliriz.

İşte bu kitap, sizleri ve sevdiklerinizi afetlerin olumsuz etkilerinden korumak için AFAD tarafından uzmanlar eşliğinde hazırlandı.

Kitapla beraber afetlerle ilgili temel bilgileri, aile afet planının nasıl hazırlanacağını, afet esnasında sizin ihtiyaçlarınızı karşılayacak ve sizi rahat ettirecek bir afet çantasının nasıl oluşturulacağını ve bunun gibi pek çok faydalı bilgi öğreneceksiniz.

Kitabımızda bahsedilen konuları dikkatlice okuyarak anlamadığınız konular için öğretmenlerinize, anne veya babanıza sorular sormaktan çekinmeyin. Öğrendiğiniz her yeni bilgiyi çevrenizdekilerle paylaşın ki onlar da afetler karşısında çaresiz olmadığımızı öğrensin. Ayrıca, kitaptaki bilgileri hayatınıza aktarmanız, bahsedilen uygulamaları evinizde ailenizle beraber veya okulda arkadaşlarınızla bizzat uygulamanız afetlere hazır olabilmeniz için çok büyük önem taşıyor.

Siz değerli çocuklarımıza özel hazırlanan bu kitabın katkısı ve sizin çabanızla afete hazır bireyler olmanızı temenni ediyor, hepimize başarılar diliyorum.

Dr. Fuat OKTAY
AFAD Başkanı

İçindekiler

- 1 GİRİŞ
- 2 AFETLERLE İLGİLİ TEMEL BİLGİ VE KAVRAMLAR
- 8 YAŞAM ÇEVREMİZDEKİ RİSKLER
- 9 BİREYSEL SORUMLULUK
- 10 AFETE DİRENÇLİ YAPININ ÖNEMİ
- 11 AİLE AFET ve ACİL DURUM PLANI
- 12 AFET ve ACİL DURUM ÇANTASI
- 17 AFET ve ACİL DURUM İLETİŞİM BİLGİ KARTI
- 14 AFETLERDE DOĞRU DAVRANIŞ BİÇİMLERİ
- 18 TAHLİYE BİLGİSİ
- 19 AFETLERİ ÖĞRENIYORUM
- 51 KAYNAKLAR

AFET BİLİNCİ EĞİTİMİ (OKULÖNCESİ)

Giriş

Ülkemizde artan nüfus, yeni gelişmeye başlayan yerleşim merkezleri, kentleşmenin giderek artması; dayanıksız yapılaşma ve denetimsizlik sorunlarını beraberinde getirmiş, ne yazık ki bu sorunlar 1999 Kocaeli ve Düzce depremlerinde millet olarak ağır bedeller ödememize neden olmuştur.

Yaşanan acı kayıpların azaltılması ve geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın ve gençlerimizin afetler konusunda bilinçlenmesi ve farkındalık sahibi olabilmesi adına Afete Hazır Okul Kampanyası - Afet Bilinci Eğitimleri çalışması başlatılmıştır. Eğitimler kapsamında anaokulundan liseye kadar her öğrenciye ulaşılması ve bu bilincin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Bu kitap Afete Hazır Okul Kampanyası, Okul Öncesi Modülünü kapsamaktadır. Uluslararası örneklere bakıldığında birçok gelişmiş ülke afet bilinçlendirme eğitimlerine okul öncesi çağında başlamakta ve yaş seviyesine göre geliştirerek yaygınlaştırmaktadır. Bu kitapta okul öncesi çağındaki çocuğun algılayabileceği düzeyde;

- Afetin tanımı, çeşitleri
- Afetlerden önce alınması gereken önlemler,
- Afet esnasında korunma yöntemleri,
- Tahliye bilgisi

anlatılmaktadır. Bu kitapçık Türkiye'deki tüm anaokullarında uygulanacak olan yarım saatlik farkındalık eğitiminin bilgi kitapçığı olarak hazırlanmıştır.

Afetlerle İlgili Temel Bilgi ve Kavramlar

Can ve mal kayıpları oluşturan, fazla sayıda insanı etkileyen ve kaynakların yetersiz kaldığı, sistemlerin çalışmadığı olaylara **afet** denir. Örnek olarak yağmur yağması veya yer sarsıntısı doğa kaynaklı olaylardır. Üç koşul aynı anda bir araya geldiğinde afetler oluşur:

- ◆ İnsanlar tehlike oluşturacak bir bölgede örneğin heyelan oluşturabilecek bir yamaçta oturuyorlarsa veya sel tehlikesi oluşturan bir nehre yakın yaşıyorlarsa,
- ◆ İnsan ya da doğa kaynaklı tehlikeli bir olay oluyorsa,
- ◆ Tehlikeli olaylarda yeterli önlemler alınmadığı durumlarda çok fazla hasara yol açıyorsa,

Doğa olaylarının etkileri fazla kişiyi etkilediğinde afete dönüşebilir. Afetler **doğa, teknoloji ve insan kaynaklı** olabilir.

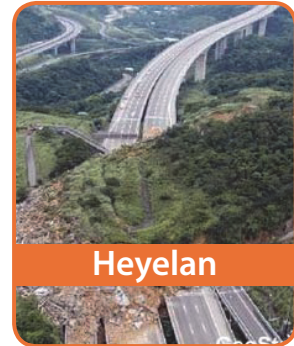
Deprem

Yangın

Sel

Heyelan

Çığ

Kaya Düşmesi

Afetlerle İlgili Temel Bilgi ve Kavramlar

Afet Tanımı ve Çeşitleri

Doğa olayları ya da insanların hatalı davranışlarından dolayı gerçekleşen ve bazen can ve mal kayıplarına yol açan olaylara afet denir. Doğa kaynaklı afetler; deprem, sel, heyelan, yangın, çığ, fırtına, volkan gibi olaylardır. Bu olaylar doğanın dengesi gereği yaşanması zorunlu ve korkulmaması gereken olaylardır.

Deprem

Deprem, kısa sürede meydana gelen ve geniş bir alanda hissedilen yer sarsıntılarına denir. Depremler bazen çok fazla hissedilirken bazen de bizim hissedemeyeceğimiz büyüklükte olabilirler. Deprem bir doğa olayıdır. Depremden önce almamız gereken tedbirleri alır ve deprem esnasında nasıl davranacağımızı bilirsek korkmamızı

gerektirecek hiçbir şey yoktur. Dünyanın merkezindeki sıcaklık sürekli yukarı çıkmak ister ve yer kabuğunu yukarı iter. İşte bu sırada yer kabuğu sarsılır ve kırılır.

Bu kırıklara fay denir. Faylar depremlerin yollarıdır. Depremler bu yollarda hareket eder.

Tıpkı bizim yaya yolunda yürüdüğümüz gibi.

Afetlerle İlgili Temel Bilgi ve Kavramlar

Heyelan

Toprak parçasının yukarıdan aşağı doğru kaymasına heyelan denir. Genellikle dağ, tepe gibi yerlerdeki topraklar yağmur, sel, deprem gibi doğa olayları sonucu hızlı bir şekilde aşağı kayar. Heyelanların olabileceği yerlere evlerimizi yapmamalıyız. Dağlarının arasından geçen yollarda heyelana karşı önlemler almalıyız. Heyelanlara karşı önlem olarak bol bol ağaç dikiyoruz. Çünkü ağaçlar toprağı tutar ve kaymasını engeller.

Sel

Yağmurun aşırı derecede yağması ile oluşan ani su baskınlarına sel denir. Aşırı yağın yağmur bazen derelerin taşmasına neden olur. Bu durumda derelerin yakınında bulunan evler, okullar, işyerleri, hastaneler sular altında kalabilir.

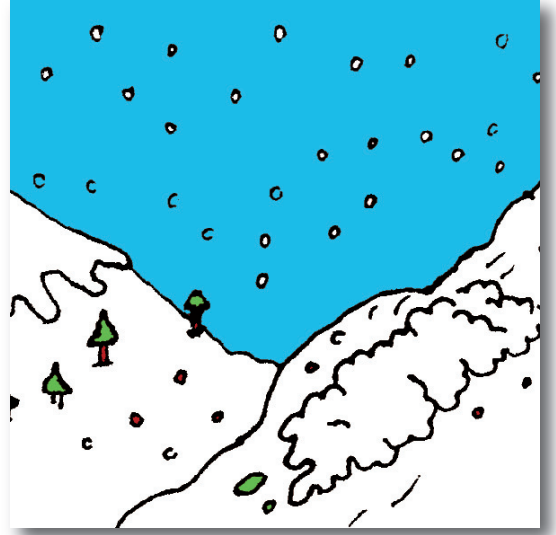

Çok yağmur yağdığı zaman zarar görmemek için evlerimizi dere kenarı gibi yerlerden uzağı yapmamız gerekir.

Afetlerle İlgili Temel Bilgi ve Kavramlar

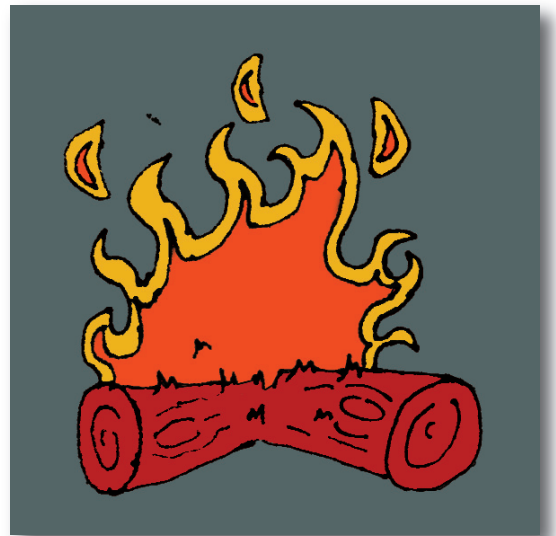
Çığ

Genelde ağaçsız dağ ve tepelerde biriken kalın kar örtüsünün, hızla aşağı doğru kaymasına çığ denir. Çığ heyelanla benzer özelliktedir. Ama heyelanda toprak ve kaya parçaları dağdan aşağı kayarken çığda birikmiş karlar dağdan aşağı doğru kayar. Çığ olabilecek yerlere ev, okul, işyeri hastane yapılmaması gerekir. Çok fazla ağacın bir arada yaşadığı ormanlar çığ ve heyelanları engelleyebilir.

Yangın

Orman yangınları genelde insanların dikkatsizliği sonucu oluşan yangınlardır. Fark edilmesi ve söndürülmesi zordur. Örneğin, piknik yapmaya gittiğimiz bir yerde yaktığımız ateşi söndürmezsek bu çok büyük bir yangına neden olabilir. Ev, okul, işyeri gibi yerlerde oluşan yangınların sebebi ise biraz daha farklıdır. Buralarda olan yangınlar genellikle, elektrik kaçağı, sobadan çıkan ateş ya da yanıcı gazlar

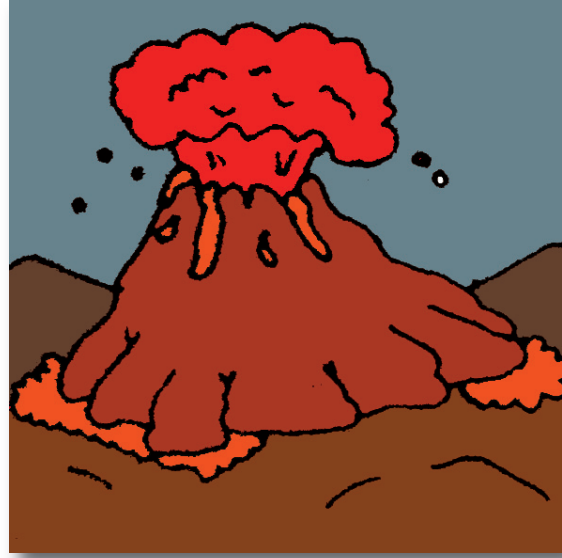
Afetlerle İlgili Temel Bilgi ve Kavramlar

nedeniyle olabilir. Yangın olduğunu fark ettiğimizde hiçbir şeye dokunmadan hemen annemiz, babamız, öğretmenimiz gibi bir büyüğümüze haber vermemiz gerekir.

Volkan

Volkanlar, koyu kıvamlı sıvı haline gelmiş lavların sıkışarak yukarı püskürmesi ile oluşur. Volkanlardan püskürerek tepeden aşağı doğru akan maddeye lav denir. Lavlar çok sıcak ve yakıcıdır. Bu nedenle volkanların yakınlarına ev yapmamalıyız.

Aksi takdirde volkanlardan püsküren lavlar evimize ve bize zarar verebilir.

Fırtına

Fırtına rüzgârın çok hızlı bir şekilde esmesine denir. Çok hızlı esen rüzgâr bazen ağaçlara, evlere zarar verebilir. Fırtınalı bir havada kesinlikle dışarıda kalmamalıyız.

Eğer dışarıdaysak, başımızı koruyarak güvenli bir yere

Afetlerle İlgili Temel Bilgi ve Kavramlar

sığınmalıyız. Her fırtına yıldırım oluşturur.

Fırtına direk ve ağaçların devrilmesine ya da yıldırım düşmesine sebep olabilir. Bu nedenle kesinlikle direk, ağaç vb. yerlerin altında durmamalıyız.

Tsunami

Tsunami genellikle deniz ve okyanus dibindeki ani hareketler, sonucu oluşan dev dalgalardır.

Dalga yüksekliği yaklaşık on katlı bir bina yüksekliğine ulaşabilir.

Yaşam Çevremizdeki Riskler

Mahallemiz, Evimiz

Ülkemizde doğal olaylar sonucu oluşan ve en sık yaşanan afetler; **deprem, sel, heyelan, çığ**'dır. Dikkatsizlik ve tedbirsizlik yüzünden oluşan en önemli afet ise yangındır. Hem orman yangını hem de evimizde, işyerimizde, okulumuzda olabilecek yangınlar yüzünden birçok kişi hayatını yitirmiştir.

Aslında afetler korkulması gereken olaylar değildir. Eğer çevremizde hangi afetlerin gerçekleşebileceğini ve bu afetlere karşı nasıl korunacağımızı bilirsek korkmamıza gerek kalmaz. Ülkemiz dünyanın en hareketli deprem yollarından birinin üzerindedir. Geçmişte ülkemizde birçok deprem olmuş ve gelecekte de olmaya devam edecektir.

Ama önlemlerimizi alırsak korkmamıza hiç gerek yoktur.

Bireysel Sorumluluk

Afetler kimi zaman çok büyük kayıplara neden olabiliyor. Bu kayıplar bazen evimizin, okulumuzun zarar görmesi bazen de sevdiğimiz insanların yaralanması ya da hayatını kaybetmesiyle sonuçlanabiliyor. Bu kadar üzücü sonuçları olabilecek olaylar için önlem almalı ve yapılması gerekenleri herkese anlatmaya çalışmalıyız. Bu eğitim sayesinde sizler artık birer "**Afet Uzmanı**" olacaksınız.

Görevlerinizi bir kahraman gibi yerine getirirseniz çok daha fazla kişiyi kurtarabilirsiniz.

Afete Dirençli Yapının Önemi

Afetlere karşı alınacak en önemli önlemlerden bir tanesi evlerimizin, işyerlerimizin, okullarımızın vb. binaların sağlam ve doğru yerlere yapılmasıdır. Bacaklarımız vücudumuzu nasıl taşıyorsa binalarda da kolon dediğimiz binaları taşıyan bacaklar vardır. Eğer bu bacaklara zarar gelirse ya da doğru yapılmazsa bir afet esnasında binamız zarar görebilir, yıkılabilir.

Bu konularda anne, babamıza ve öğretmenlerimize evimizin ve okulumuzun bu gibi tehlikelere karşı ne kadar güvenli olduğunu sorabiliriz.

Aile Afet ve Acil Durum Planı

Tehlike Avı

Ülkemiz, mahallemiz, evimiz, okulumuz gibi yerlerdeki tehlikelere karşı önlem alabilmek için ilk önce tehlikeleri belirlememiz gerekir. Evimizde tehlike avına çıkmak için anne ya da babamızla birlikte evin odalarını tek tek gezip gördüğümüz tehlikeleri bir kâğıda çizebiliriz ve sonra bu tehlikelere karşı önlem almak için çözüm üretebiliriz.

Okuldaki tehlikeleri de aynı evde yaptığımız gibi belirleyebiliriz. Öğretmenimiz ve arkadaşlarımızla oyun saatinde sınıfımızdaki tehlike avı oyununu oynayabiliriz. Bunun için öğretmenimize sorular sorar ve sınıfımızı gezeriz. Tüm tehlikeleri belirler ve öğretmenimizden tehlikelerin ortadan kaldırılması için yardım isteyebiliriz.

Yapısal Olmayan Risklerin Azaltılması

Tehlike avında belirlediğimiz tehlikeler için alacağımız önlemler herhangi bir afet sırasında bizim ve çevremizdekilerin zarar görmesini engelleyecektir.

Örneğin sınıfımızdaki kitaplığımız duvara sabitlenmemiş olabilir.

Öğretmenimiz yardımıyla kitaplığın duvara sabitlenmesini isteyebiliriz. Böylece bir deprem olduğunda kitaplık devrilmez ve kimse zarar görmez.

Afet ve Acil Durum Çantası

Afetlerden sonra ilk ihtiyaçlarımızı karşılayabilmek için afet ve acil durum çantasına ihtiyacımız vardır. Bir afet sonrası yiyecek içecek temin edebileceğimiz yerlere ulaşamayabiliriz. Ya da küçük yaralanmalarımız varsa bunları kendimiz giderebiliriz. Bu tip durumlar için afet ve acil durum çantamızın içinde olması gerekenleri doğru belirleyip, çantamızı kolay ulaşacağımız bir yerde saklamamız çok önemlidir. Afet ve acil durum çantası sadece evimizde, işyerimizde değil okulumuzda, sınıfımızda da olmalıdır.

Bunun için öğretmenimizle birlikte ihtiyacımız olabilecek şeyleri belirleyip, çantamızı sınıfımızda öğretmenimizin kolay ulaşabileceği bir yerde saklamalıyız. İçinde bulunan yiyecek ve içecekleri düzenli olarak kontrol edip, bozulmadan nasıl saklamamız gerektiğini büyüklerimizden öğrenmeliyiz.

Afet ve Acil Durum İletişim Bilgi Kartı

Afet ve acil durumlarda yakınlarımıza ulaşabilmek ya da uzman kişilerin bize daha kolay yardım edebilmesini sağlayabilmek için afet ve acil durum bilgi kartımızı yanımızda taşımamız gerekir. Bu kartta isim ve adres bilgilerimiz bulunur. Anne babalarımız bu kartları bizler için hazırlayabilir. Bu kartta yakınlarımıza ulaşabilmek için onların isim ve telefon bilgileri de bulunur.

Karışıklık olmaması için kartımızın üzerinde fotoğrafımızda olması gerekir

ACİL DURUM BİLGİ KARTI

ADI SOYADI
DOĞUM TARİHİ
T.C. KİMLİK NO
KAN GRUBU
ADRES
FOTOĞRAF
AFAD
www.afad.gov.tr

ACİL DURUMDA ULAŞILACAK KİŞİ
ADI SOYADI
TEL NO

ÇOCUK ACİL DURUM BİLGİ KARTI

ADI SOYADI
DOĞUM TARİHİ
T.C. KİMLİK NO
KAN GRUBU
OKUL ADI
OKUL TEL. NO
EV ADRESİ
FOTOĞRAF
AFAD
www.afad.gov.tr

SÜREKLİ RAHATSIZLIĞI
ALERJİSİ
KULLANDIĞI İLAÇLAR
GEÇİRDİĞİ AMELİYAT
AFET HALİNDE AİLE BULUŞMA NOKTASI
DİĞER BİLGİLER
AFAD
www.afad.gov.tr

SÜREKLİ RAHATSIZLIĞI
ALERJİSİ
KULLANDIĞI İLAÇLAR
GEÇİRDİĞİ AMELİYAT
ORGAN BAĞIŞI YAPMIŞ MI EVET HAYIR
AFET HALİNDE AİLE BULUŞMA NOKTASI
DİĞER BİLGİLER

LÜTFEN BU KARTI SÜREKLİ OLARAK YANINIZDA TAŞIYINIZ

BİLMENİZ GEREKEN ÖNEMLİ TELEFONLAR
ALO AFAD: 1-2-2 ACİL YARDIM : 1-1-2 İTFAİYE : 1-1-0
POLİS İMDAT : 1-5-5 JANDARMA : 1-5-6

LÜTFEN BU KARTI SÜREKLİ OLARAK OKUL ÇANTANIZDA BULUNDURUN VE OLASI ACİL DURUMLARDA DA BOYUNUZA ASMANIZ GEREKTİĞİNİ UNUTMAYIN.

Afetlerde Doğru Davranış Biçimleri

Deprem Sırasında Yapılması Gerekenler

- ◆ Sakince paniğe kapılmadan daha önce belirlediğimiz güvenli bir yerde "**ÇÖK - KAPAN - TUTUN**" kuralını uygulamalıyız.
- ◆ Sarsıntı durunca evdeysek anne babamız, okuldaysak öğretmenimize iyi olduğumuzu haber verip, daha önce tekrarladığımız gibi dışarı çıkmalıyız
- ◆ Binadan çıkarken asansörü asla kullanmamalıyız. Sarsıntının bittiğinden emin olduktan sonra merdivenlerden hızlı ve dikkatlice dışarı çıkmalıyız.
- ◆ Eğer deprem sırasında dışarıda isek binalardan, direklerden, ağaçlardan uzak durmalıyız. Güvenli gördüğümüz bir yerde çöküp başımızı korumalıyız.

Afetlerde Doğru Davranış Biçimleri

Heyelan Sırasında Yapılması Gerekenler

- ◆ Heyelan sırasında binadan çıkmak için yeterli vaktimiz varsa hemen oradan uzaklaşmalıyız.
- ◆ Eğer heyelanı geç fark ettiysek ya da çok hızlı gerçekleştiyse, hemen sağlam bir eşyanın altında ya da yanında "çök - kapan - tutun" hareketini yapmalıyız.
- ◆ Heyelan bitene kadar yerimizden ayrılmadan sakince beklemeliyiz.
- ◆ Eğer heyelan olduğunda dışarıdaysak toprakların aşağı doğru kaydığı yol üzerinde bulunmamalıyız.
- ◆ Tutunabileceğimiz sağlam bir yer bulup, hemen "çök - kapan - tutun" hareketini yapmalıyız.
- ◆ Çevremizdekilere seslenerek heyelana karşı onlarında korunmaları için uarmalıyız.

Sel Sırasında Yapılması Gerekenler

- ◆ Sakin olup, paniğe kapılmamalıyız.
- ◆ Zaman kaybetmeden mümkün olduğunca yüksek yerlere çıkmalıyız. Su birikintisi azmış gibi gözükse de çok hızlı hareket ettiği için tehlikeli, kesinlikle içine girmemeliyiz.
- ◆ Dere, nehir gibi yerlerin yanından uzaklaşmalıyız.
- ◆ Ev, işyeri ya da okulumuzu boşaltmamız gerekiyorsa, hızlı ve dikkatli davranmalıyız. Bir arada hareket etmeye özen göstermeliyiz.
- ◆ Kopmuş elektrik tellerinden uzak durmalıyız.

Afetlerde Doğru Davranış Biçimleri

Çiğ Sırasında Yapılması Gerekenler

- ◆ Sakin olup, paniğe kapılmamalıyız.
- ◆ Zaman kaybetmeden hızlı bir şekilde bulunduğumuz yerden daha güvenli bir yöne doğru koşmalıyız.
- ◆ Bağırarak çevrenizdekileri uyarmaya çalışmalıyız.
- ◆ Etrafımızda ağaç varsa ona tutunarak kendinimizi korumaya çalışmalıyız.

Yangın Sırasında Yapılması Gerekenler

- ◆ Yangın çok hızlı yayılan ve fark edilmesi zor bir tehlikedir. Bu nedenle yangını fark ettiğimiz an çok çabuk hareket etmek gerekir.

Afetlerde Doğru Davranış Biçimleri

- ◆ Dumanı fark ettiğiniz an, duvar kenarından çıkış kapısına doğru emekleyerek çıkmak gerekir. Çünkü dumanın içinde bulunan zehirli gazlar yukarıya doğru yükselir. Yere ne kadar yakın olursak bu gazlardan da o kadar az etkilenmiş oluruz.
- ◆ Eğer okulunuzda yangın alarmı varsa, yangını algıladığı an çalmaya başlayacaktır. Panik yapmadan dikkatli ve hızlıca okuldan çıkmanız gerekir.
- ◆ Yangınla karşılaşıldığında okulda öğretmenlerimiz, evde anne ve babamızın söylediklerini dikkatlice yerine getirmeliyiz. Sonra büyüklerimizin arkasından giderek çıkışa kadar onları takip etmeliyiz.
- ◆ Eğer yangın esnasında kıyafetleriniz tutuşursa hemen durun, yere yatın ve yuvarlanın. Böylece giysilerinizdeki ateşi söndürebilirsiniz. Ellerinizle yüzünüzü kapatın.
- ◆ Dışarı çıkınca yanan binadan uzak durun. İtfaiye yangını söndürene kadar tekrar binaya girmeyin.

Tahliye Bilgisi

Bir yeri boşaltarak başka bir yere geçmeye tahliye denir. Afetler esnasında daha güvenli bir yere gitmemiz gerekebilir. Bunun için daha önce evimizde ve okulumuzda yaptığımız tatbikatlarda afetlerden sonra nerede buluşacağımızı bilmek çok önemlidir.

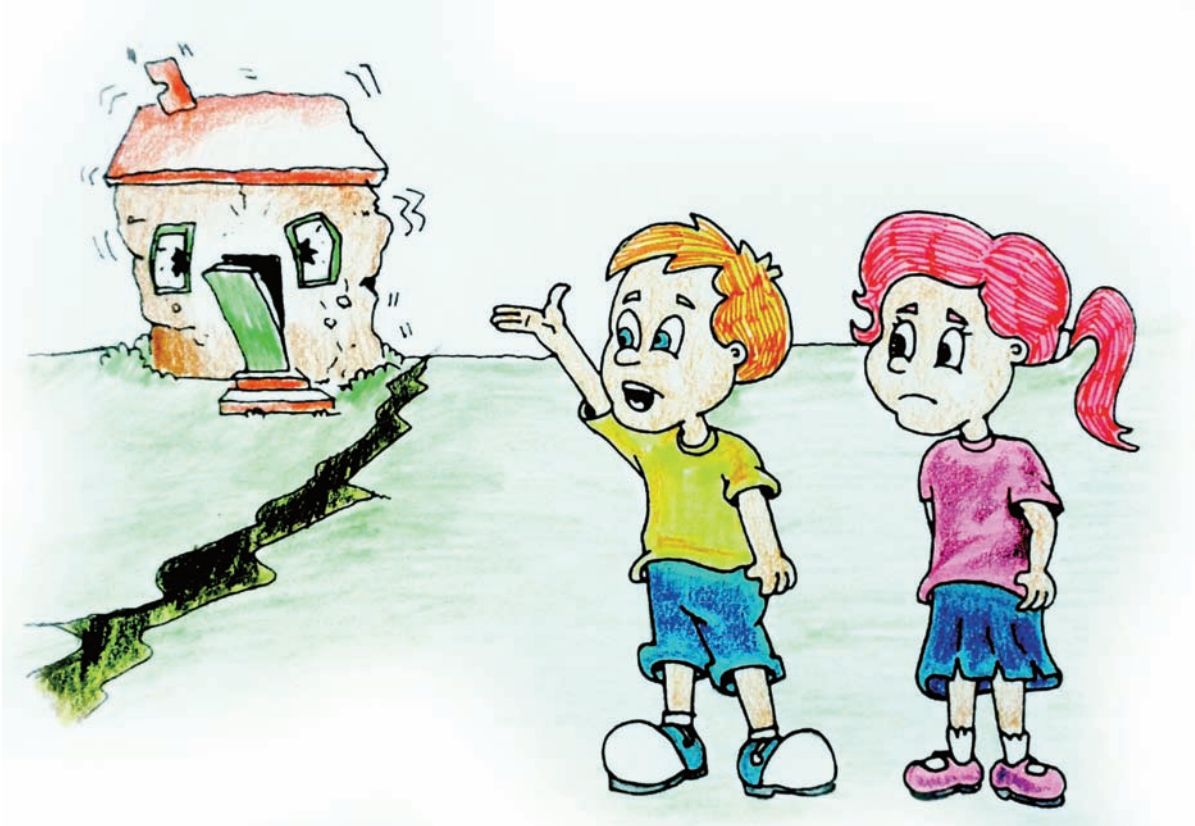
Örneğin okuldayken bir deprem olduğunda, sarsıntı bittikten sonra dikkatlice masamızın altından çıkarak öğretmenimizin yardımıyla tek sıra halinde daha önce okul bahçesinde bizim için ayrılan yere gitmemiz gerekir. Buraya giderken merdivenlerde koşmamalıyız.

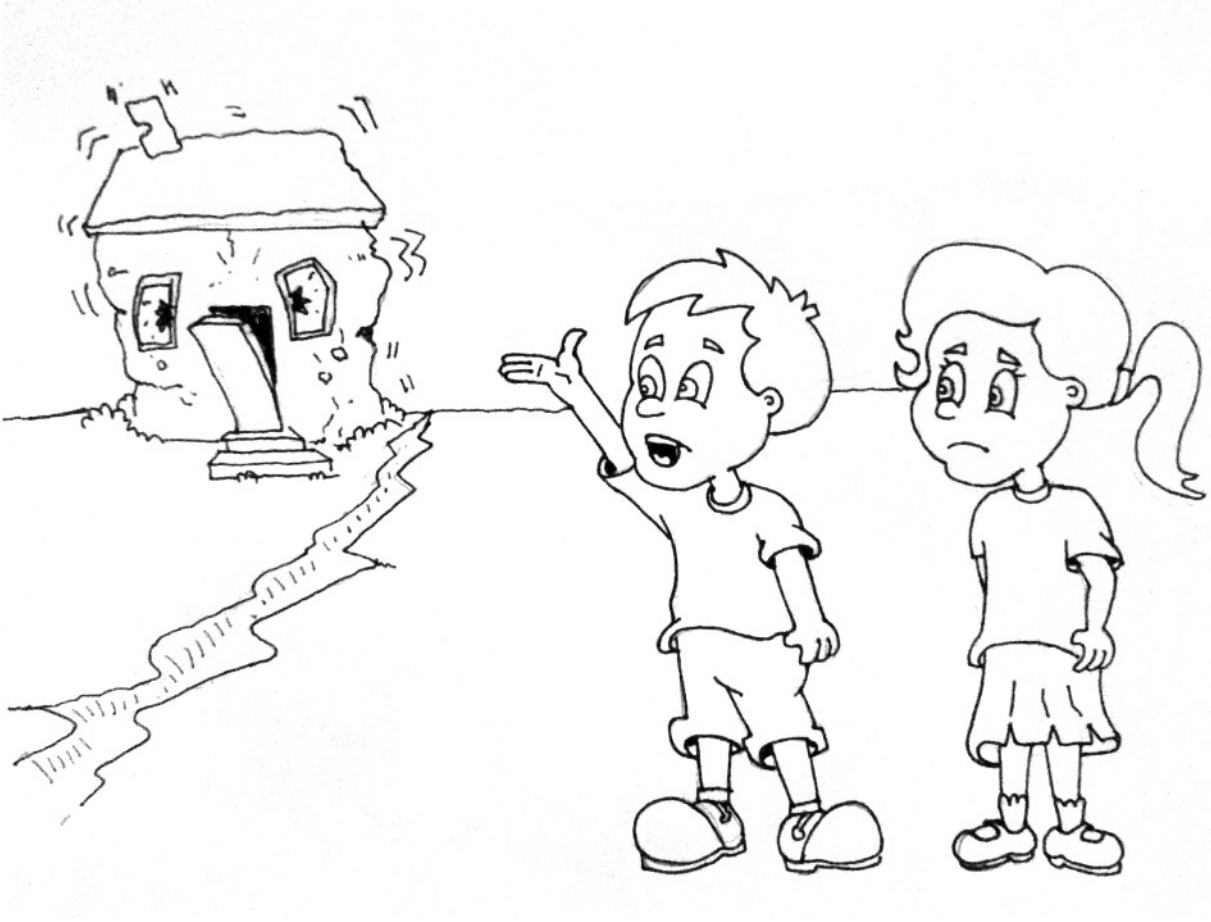
AFETLERİ ÖĞRENIYORUM

Afetleri Öğreniyorum

- Deprem, kısa sürede meydana gelen ve geniş bir alanda hissedilen yer sarsıntılarına denir. Deprem bir doğa olayıdır.

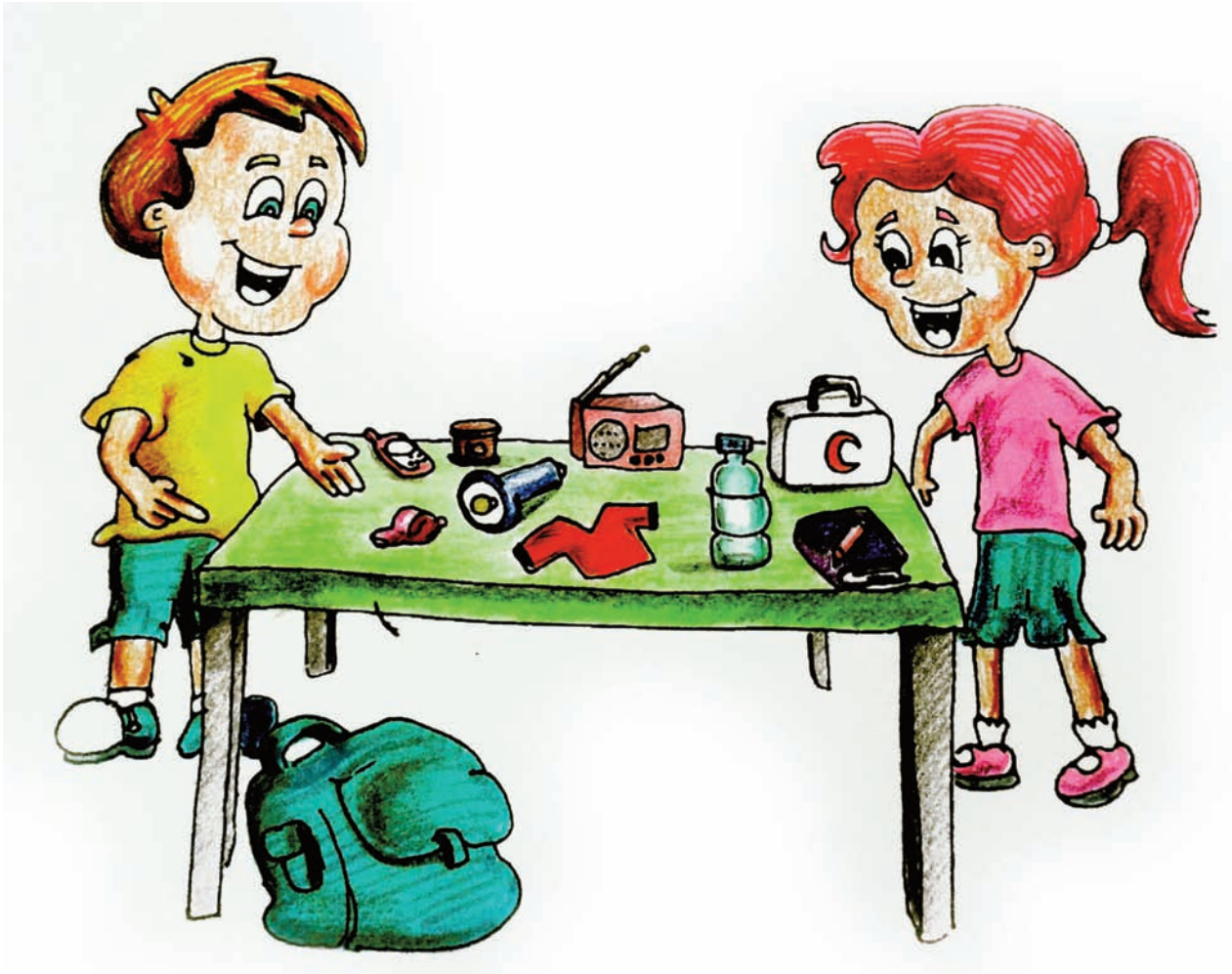
Afetleri Öğreniyoruz

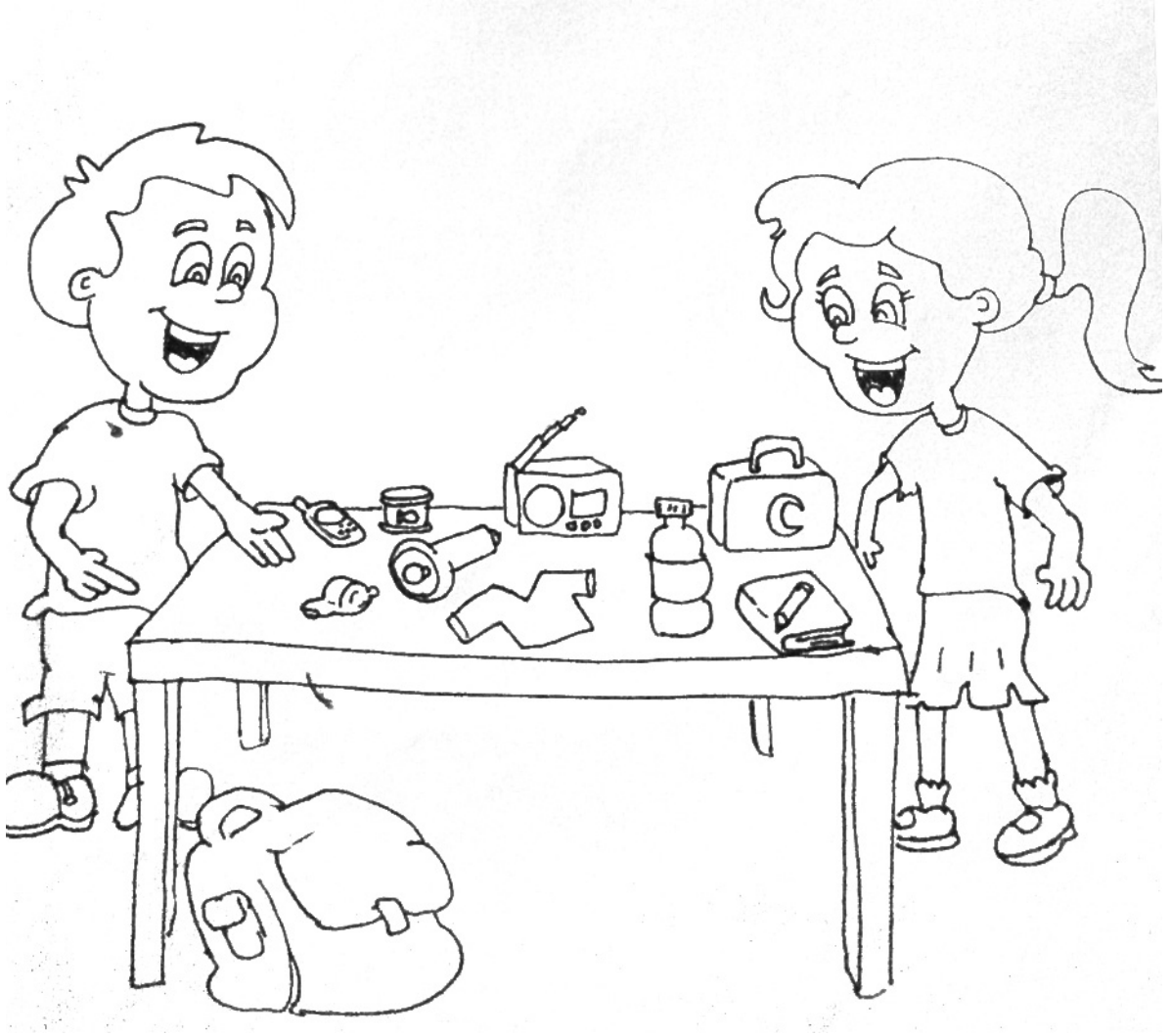
Afetleri Öğreniyorum

Depremden önce almamız gereken tedbirleri alır ve deprem esnasında nasıl davranacağımızı bilirsek korkmamızı gerektirecek hiçbir şey yoktur.

- Birnur hadi gel, "Afet ve Acil Durum Çantamızı" hazırlayalım.

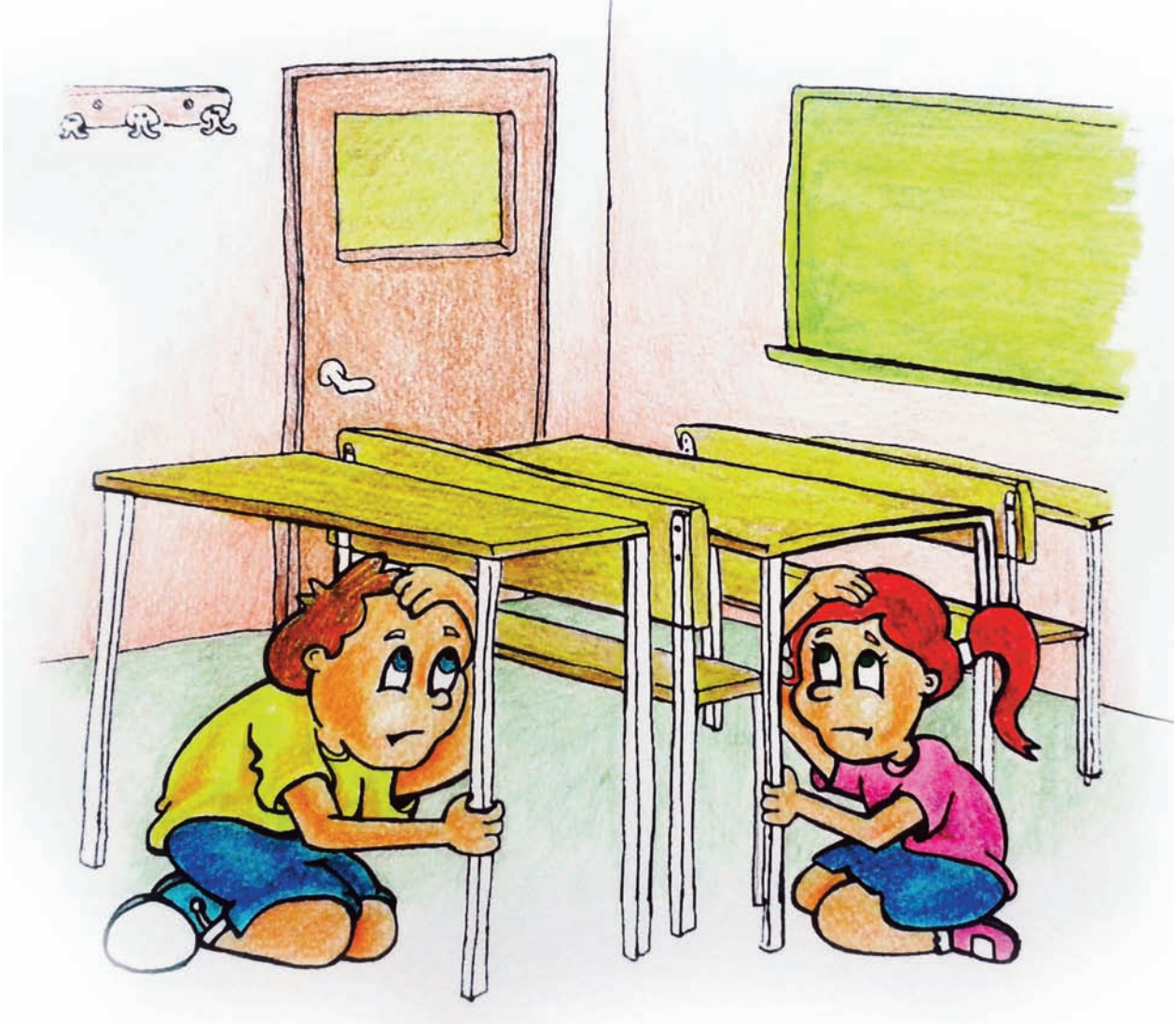
Afetleri Öğreniyorum

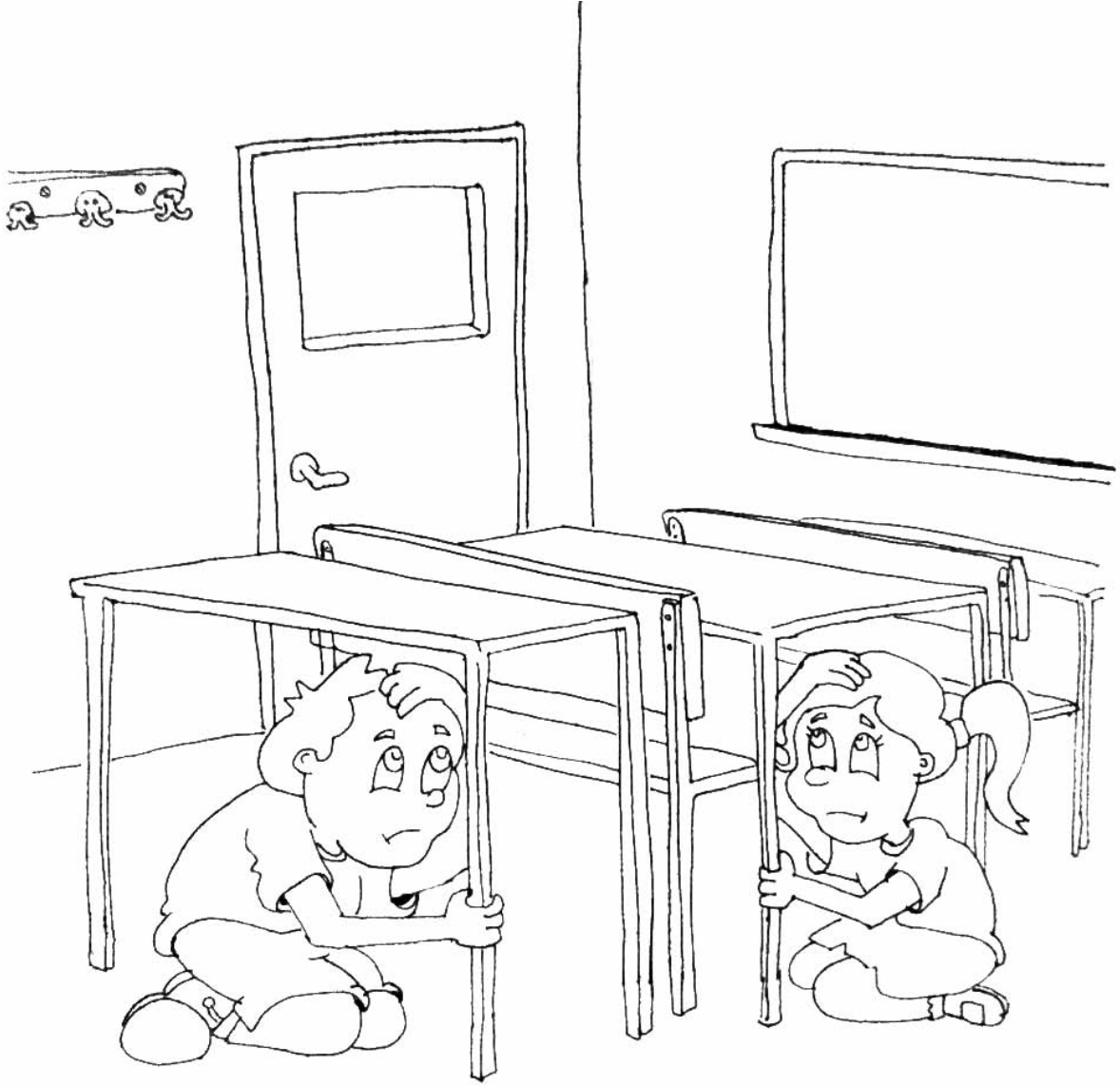
AFET BİLİNCİ EĞİTİMİ (OKULÖNCESİ)

Afetleri Öğreniyoruz

Deprem olduğunda doğru davranış; Çök-Kapan-Tutun !

Afetleri Öğreniyorum

Afetleri Öğreniyorumları

Depremden sonra okulu boşaltırken kafanı korumayı unutma...
Konuşma, İtme, Koşma, Geri Dönme...

Afetleri Öğreniyoruz

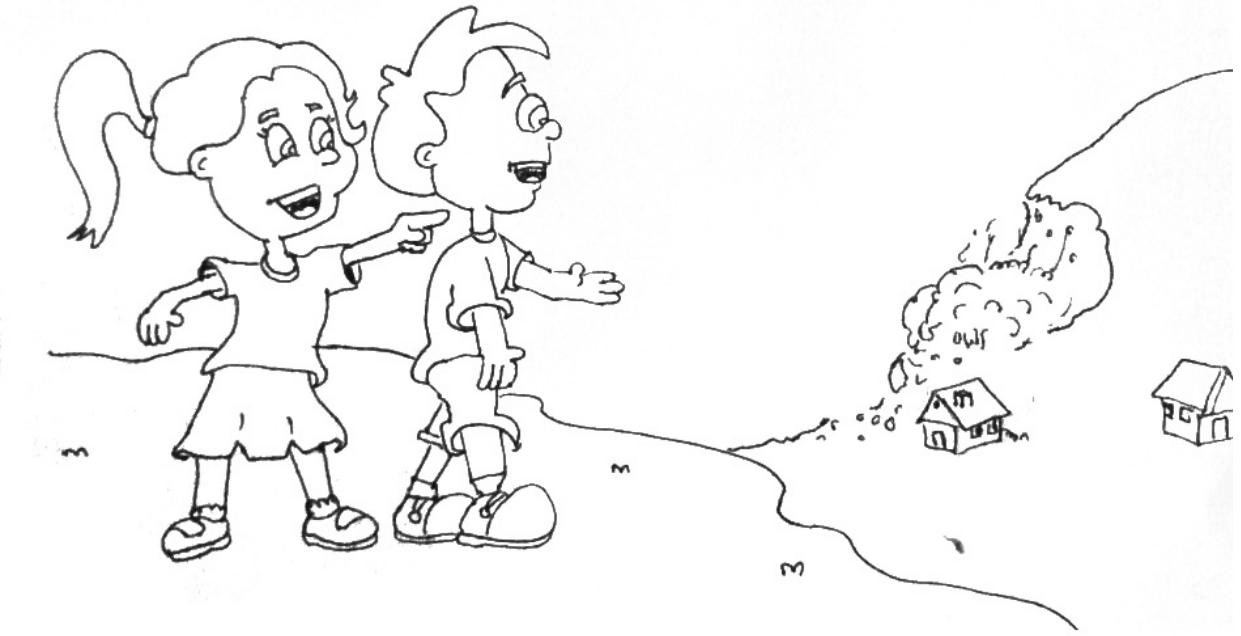

Afetleri Öğreniyorum

- Emre bak tepeden düşen toprağı gördün mü? Bunun adı heyelan. Evin üzerine doğru geliyor. Evlerimizi heyelan olabilecek yerlere yapmamalıyız.

Afetleri Öğreniyorum

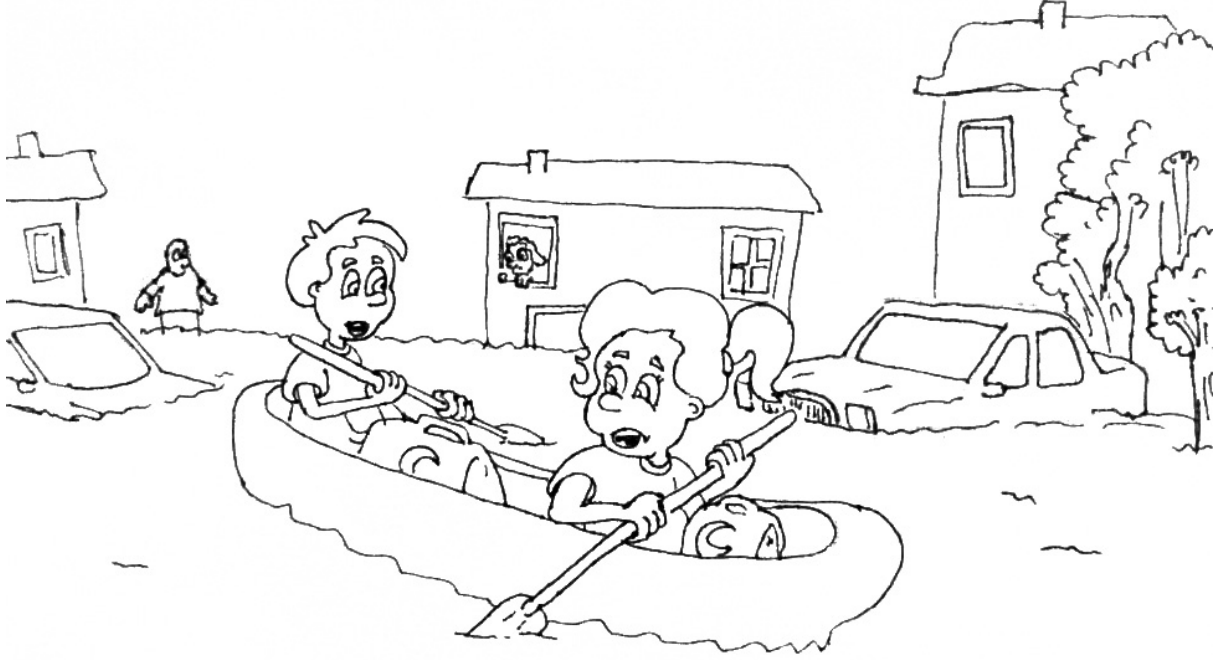

Afetleri Öğreniyorum

- Birnur bak şurada yardıma ihtiyacı olan insanlar var.
- Sel nedeniyle evlerini su basmış. Onlara afet ve acil durum çantasından verelim.

Afetleri Öğreniyorum

Afetleri Öğreniyorum

- Birnur şu karşıdaki dağa bak aşağıya doğru çığ geliyor. Genelde ağaçsız dağ ve tepelerde biriken kalın kar örtüsünün, hızla aşağı doğru kaymasına çığ denir.
- Aynı heyelana benziyor.

Afetleri Öğreniyorum

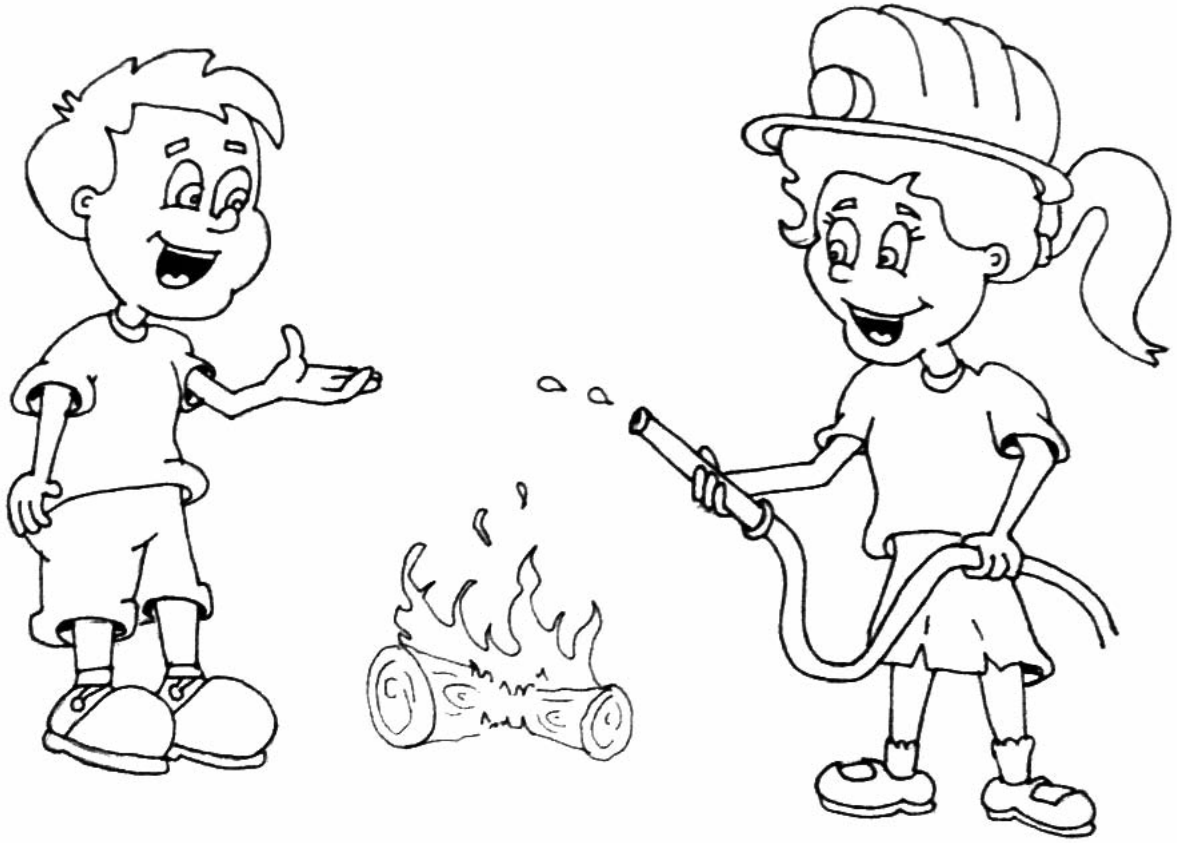

Afetleri Öğreniyorum

- Birnur yangını hemen söndürdün. Yaşasın...
- Pikniğe gittiğimizde ormanlarda yaktığımız ateşleri söndürmeden bırakmamalıyız. Yoksa bütün orman yanabilir ve içinde yaşayan canlılar da zarar görebilir.

Afetleri Öğreniyorum

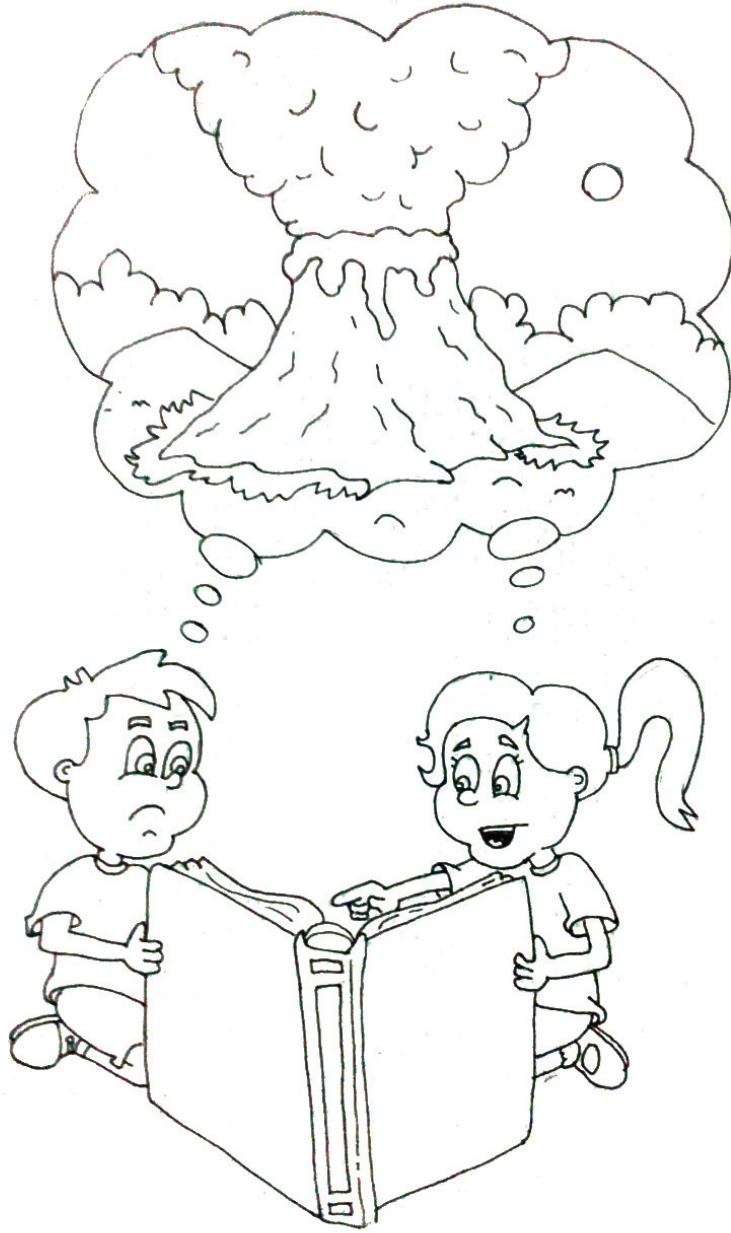

Afetleri Öğreniyorum

Volkanlar, koyu kıvamlı sıvı haline gelmiş lavların sıkışarak yukarı püskürmesi ile oluşur. Volkanlardan püskürerek tepeden aşağı doğru akan maddeye lav denir. Lavlar çok sıcak ve yakıcıdır.

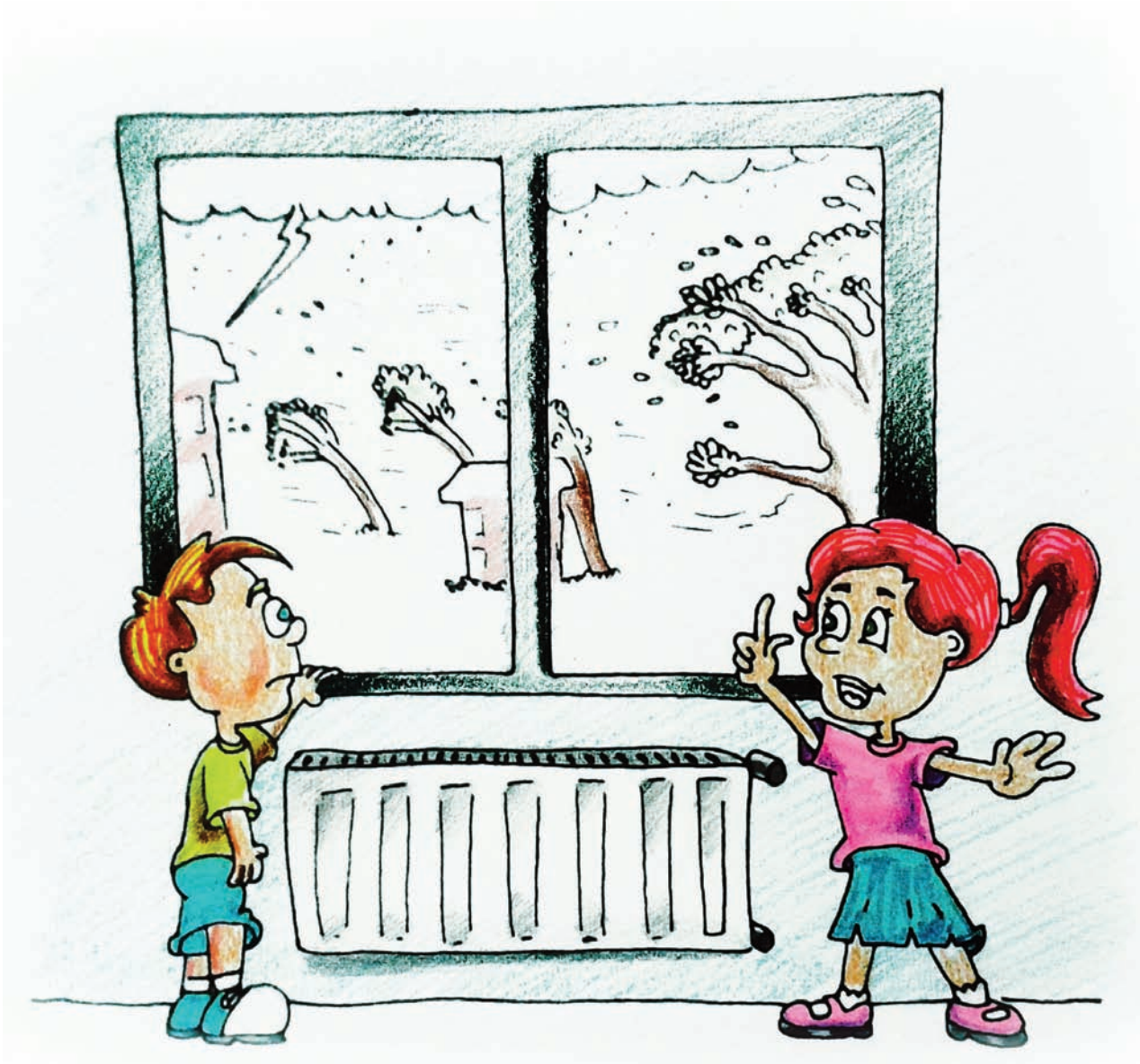

Afetleri Öğreniyorum

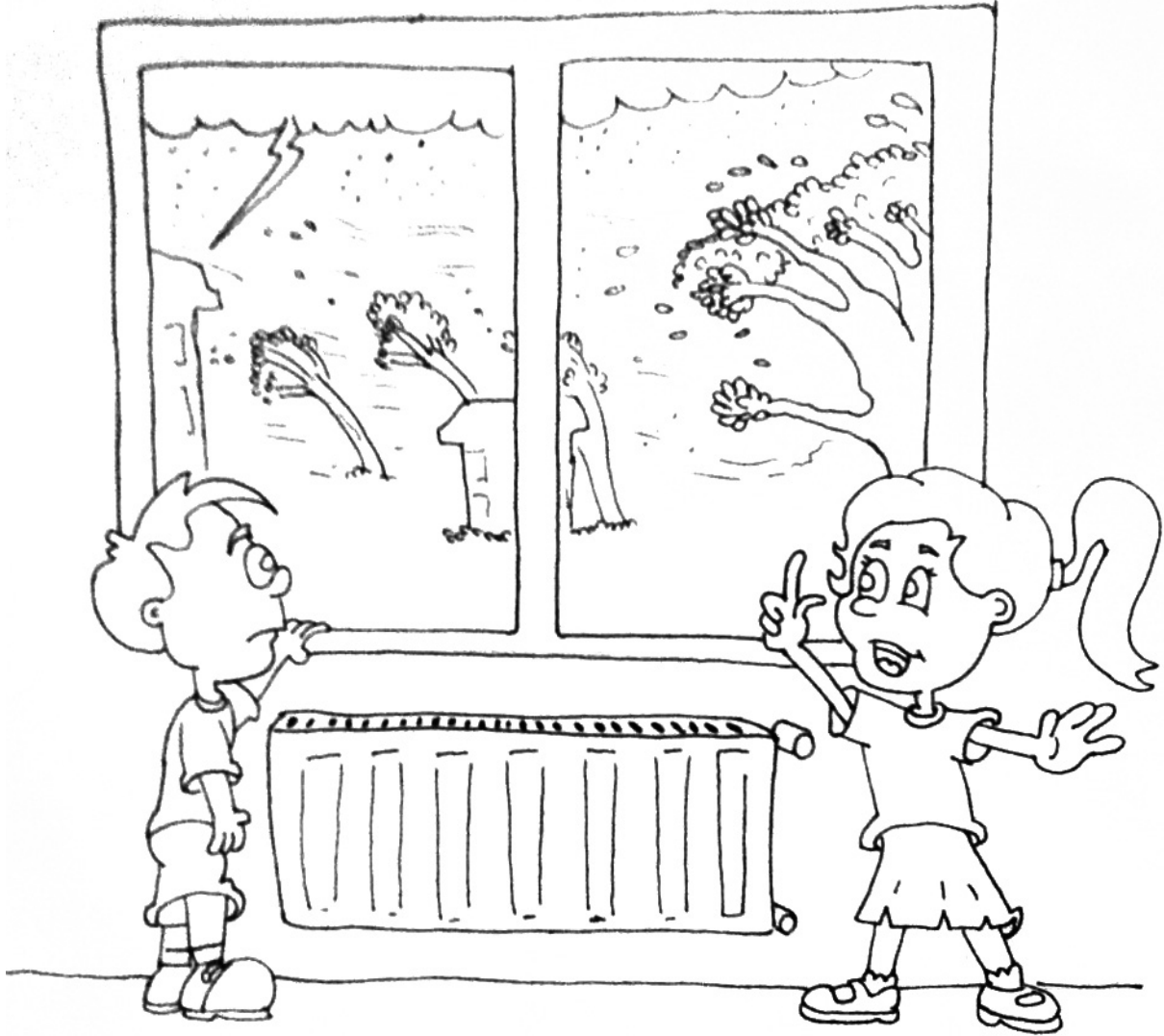

Afetleri Öğreniyorum

- Bak Emre, dışarıda fırtına çıktı. Ağaçlar rüzgar nedeniyle nasıl da sallanıyor.
- Fırtınada dışarıya çıkmamalıyız. Uçan cisimler bizi yaralayabilir.
- Fırtınalı havalarda yıldırım da düşebilir.

Afetleri Öğreniyorum

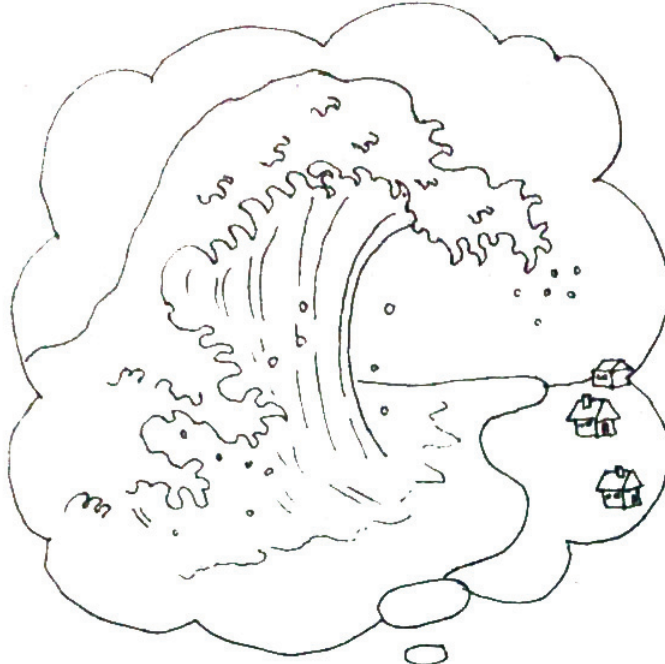

Afet Sonrası İlk Saatler

- AFAD amca, "Tsunami; genellikle deniz ve okyanus dibindeki ani yer değiştirmeler sonucu, suların ani hareket etmesiyle oluşan dalgalar" değil mi?
- Evet Emre doğru bildin. Dalgaların yüksekliği yaklaşık on katlı bir bina yüksekliğine ulaşabilir.

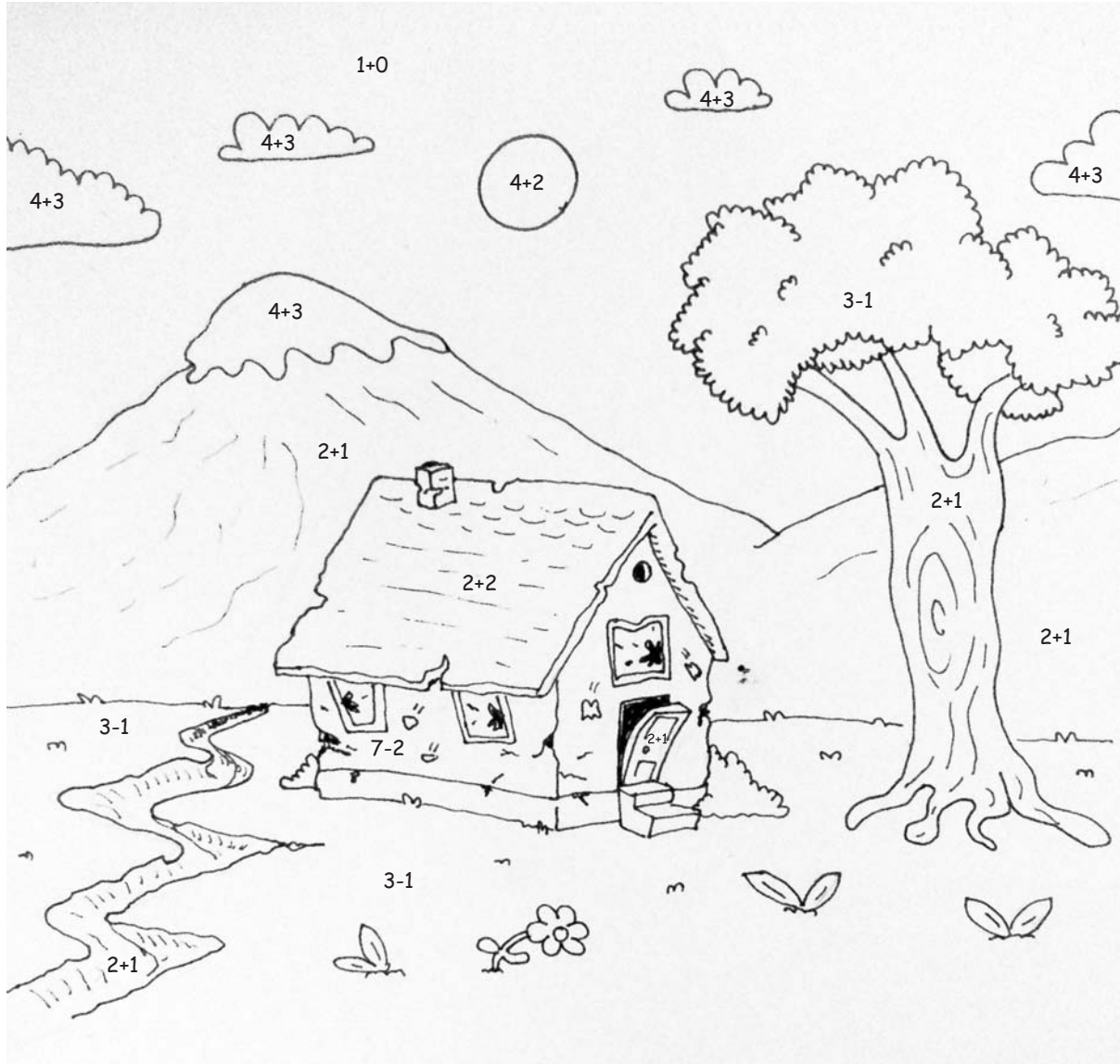
Afet Sonrası İlk Saatler

Sayıları Renklendirelim

Resimdeki sayıları matematik işlemlerinin sonucuna göre aşağıda verilen renklerle boyayınız.

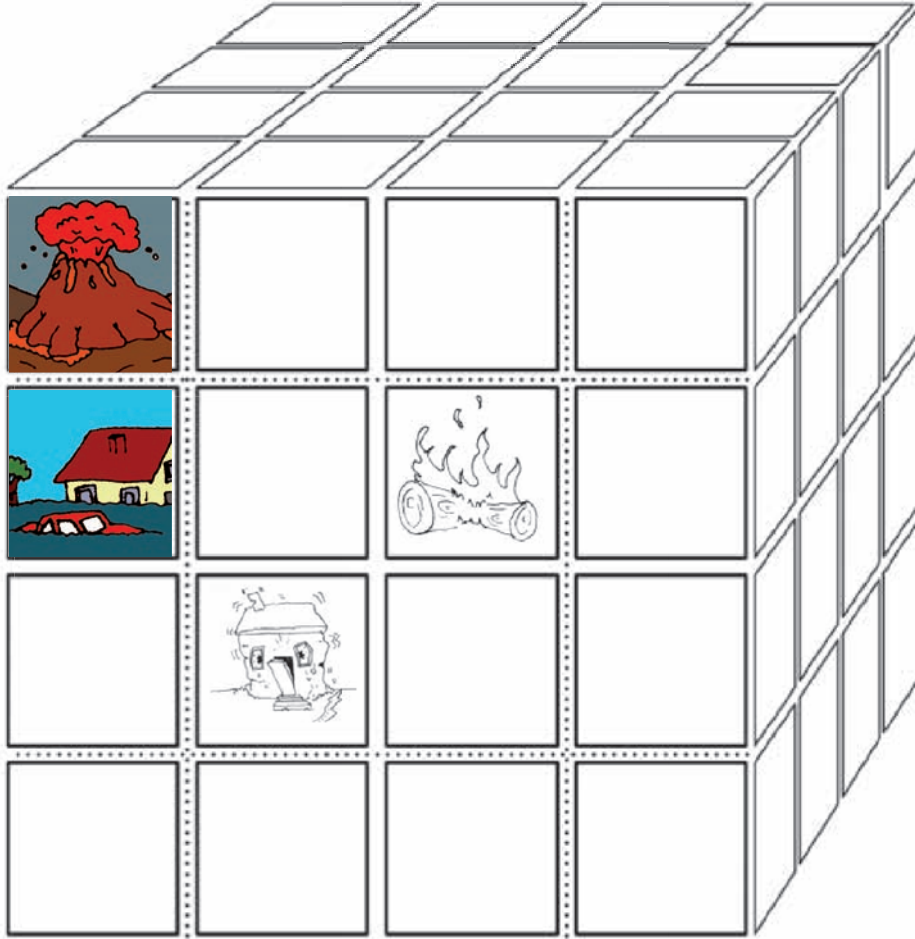
1 - Mavi	5 - Pembe
2 - Yeşil	6 - Sarı
3 - Kahverengi	7 - Kremrenği
4 - Kırmızı	

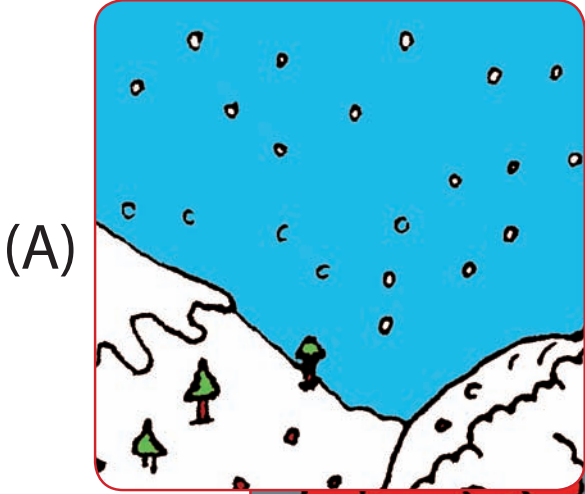
Sudoku

Afet sudokusunu çözebilir misiniz? En son sayfadaki şekilleri teker teker kesin. (Sayfa 48)

Resimlerin her birini, her satır ve her sütun farklı bir afet tipi olacak şekilde sıralayıp yapıştırın.

Bilmeceler

Sallanır salıncak gibi
Sanki düşürecekmiş gibi
ÇÖK-KAPAN-TUTUN yapınca
Korkma korursun kendini

()

Miniciktir birden büyür
Her tarafı siyaha bürür
Koşarak kaçma ondan
Emekleyerek sürün

()

Küçük küçük taneler
Birden bire büyürler
Katar önüne herşeyi
Ordan oraya süreklr

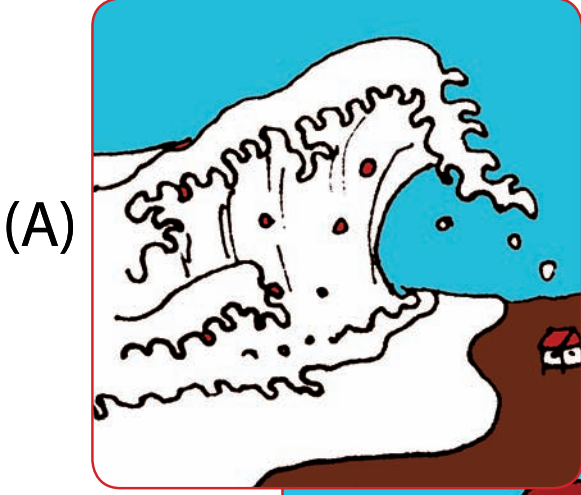
()

Hem uyur hem uyanık
Fokur fokur kaynar içi
Sakın yaklaşma yanına
Yakar seni ateş gibi

()

Bilmeceler

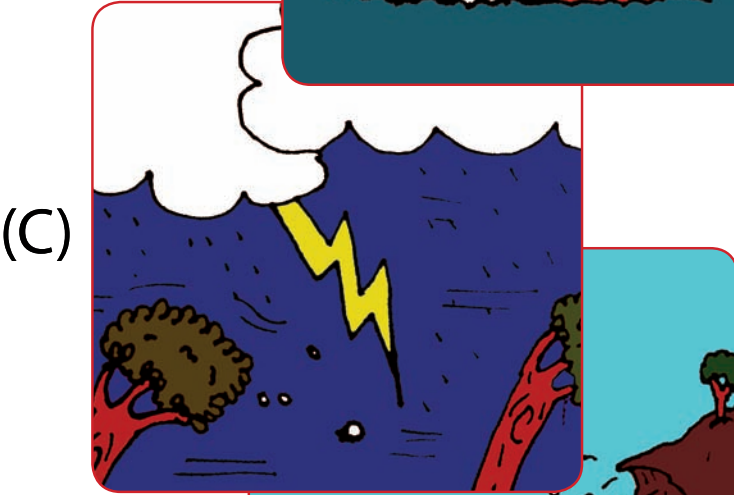
Ne eli var ne ayağı
Süpürür sokakları
Süpürgesiz küreksiz
Taşır bütün yaprakları

()

Dikmezsen ağaçları
Tutamazsın toprakları
Akar gider bir anda
Kaplar bütün her tarafı

()

Önce pıt pıt damlar
Sonra güldür güldür akar
Bir bakmışsın her yeri
Yüzdürür kayak gibi

()

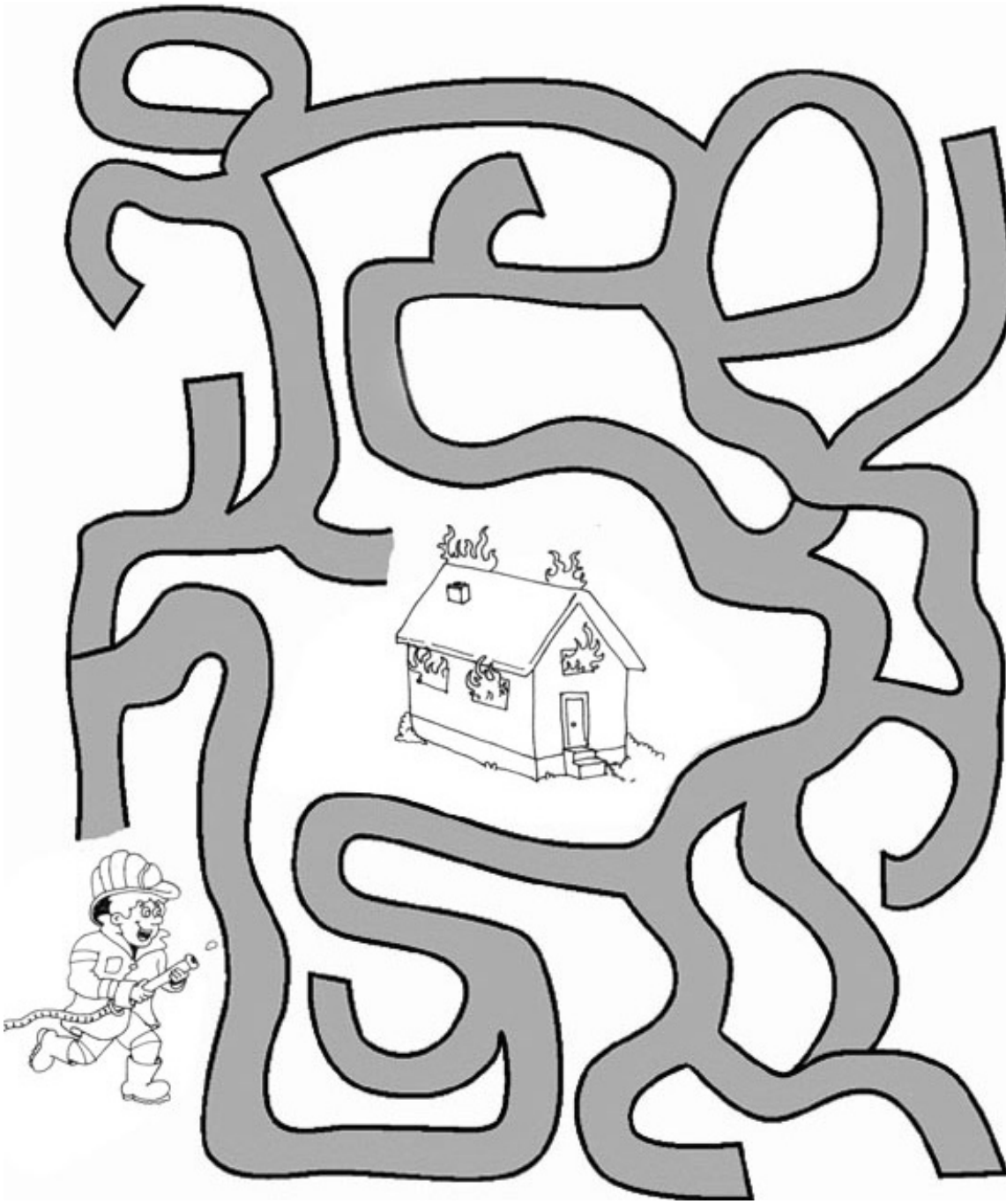
Döne döne savurur
Denizlerde oluşur
Dalgalarla dans eder
Kıyılarla buluşur

()

AFET BİLİNCİ EĞİTİMİ (OKULÖNCESİ)

Labirent

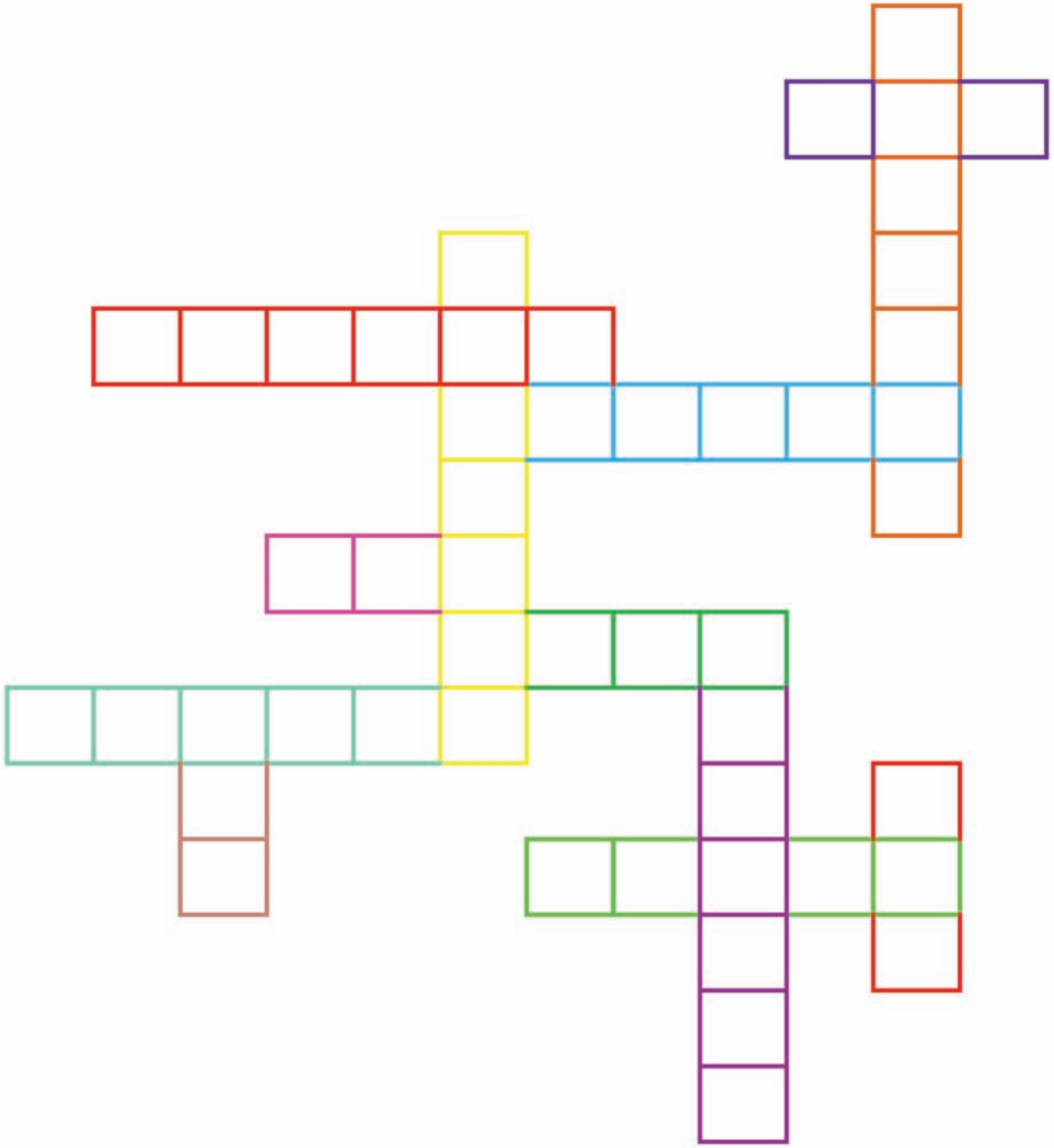
Emre'nin yangını söndürebilmesi için yanan evi bulmasına yardım eder misiniz?

Kelime Avı

Aşağıdaki kelimeleri uygun şekilde kutulara yerleştirin.

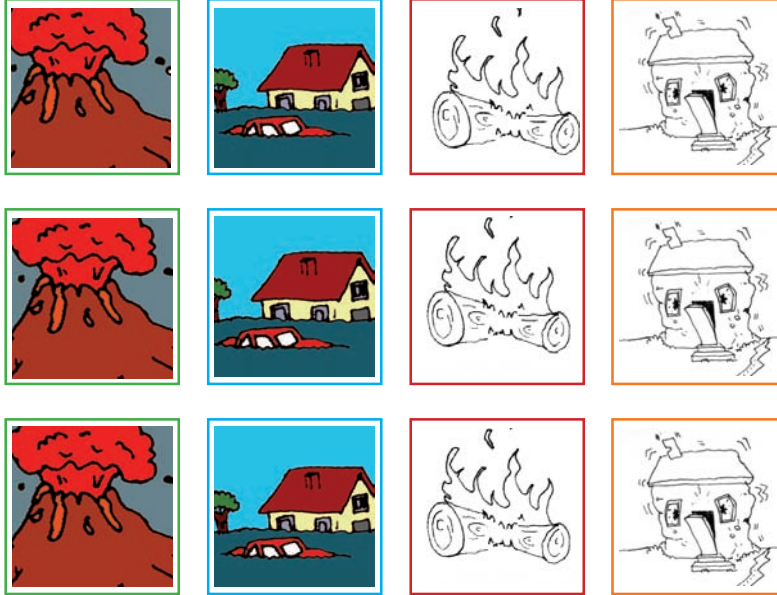
Fırtına, Tsunami, Dünya, Deprem, Volkan, Çığ, Fay, Afet,
Yangın, Sel, Lav, Heyelan.

AFET BİLİNCİ EĞİTİMİ (OKULÖNCESİ)

Sudoku

Aşağıdaki resimleri kesip sudokuyu tamamlayınız. (Sayfa 43)

Bunları Biliyor musunuz?

Bunları Biliyor musunuz?

Sevgili anne-babalar ve kıymetli öğretmenler;

Resim yapmak, boyamak ve bulmaca çözmek çocuğunuzun gelişim sürecinde oldukça önemli bir role sahiptir. Çocuğunuzun yaptığı boyamalar sadece onun hayal dünyasını geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda kendine güven duymasını da sağlar. Çocuğunuzun yapıp bitirdiği bir resim boyamasından ya da çözdüğü bir bulmacadan sonra başardığını görmesi, onu daha da heveslendirecek ve kendine güvenini artıracaktır. "Afet Bilinci Eğitimi" kitabı, çocuklarınızın afetleri ve etkilerini öğrenmesini sağlamakla beraber afetler karşısında nasıl korunmamız gerektiğini ve ne gibi önlemler almamız gerektiğini de anlatmaktadır. Böylelikle çocuklarımız boyarken hem eğlenecek hem de yeni bilgiler edineceklerdir.

Boyama ve bulmaca kitaplarının kullanımında aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi, hedeflenen beceri ve öğrenme gelişimi aşamaları için önemlidir.

- Çocuğunuza uygun bir çalışma ortamı hazırlayınız,
- Çocuğunuza zarar vermeyecek boyama malzemeleri seçiniz,
- Çalışma yaparken; kalemi doğru tutma, taşırmadan boyama gibi teknik konularda rehberlik ediniz,
- Çocuğunuzun yaratıcı olabilmesi ve çalışmalarını severek yapabilmesi için renk seçimlerinde müdahale edilmemelidir. Örneğin "Ağacın rengi yeşil olur. Sarı bulut olmaz." gibi yönlendirmelerde bulunmayınız.
- Sayfalardaki ilginç ve önemli bilgiler okumalıdır. Böylece aynı zamanda hem eğlenip, hem de öğreneceklerdir.

Kaynaklar

- Afacan Dünya, Başbakanlık Proje Uygulama Birimi, Beyaz Gemi Yay., İstanbul, 2002.
- ARC, FEMA, YourFamilyDisaster Plan, 2000.
- Birey ve Aile İçin Afet Bilinci Eğitimi, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Ankara, Mart 2013.
- B.Ü. Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, Afet Hazırlık Eğitim Birimi, ABCD Temel Afet Bilinci Eğitimi El Kitabı, İstanbul, 2006.
- FEMA, A DisasterPreparedness Activity Book, June 2008.
- Işıkkara, A.M., Çalışkan, Ö., Okullarda Afete Hazırlık, UNICEF-IBC-İAÜ işbirliği projesi, İstanbul, 2010.
- Okul Tabanlı Afet Eğitimi Projesi, Afet Eğitimi El Kitabı - I, MEB-JICA işbirliği projesi, Eylül 2012.
- Okul Tabanlı Afet Eğitimi Projesi, Afet Eğitimi El Kitabı - III, MEB-JICA işbirliği projesi, Haziran 2013.
- The Be Ready Book, AmericanNationalRed Cross, June 1993.
- www.deprem.gov.tr
- www.fema.gov/kids
- www.koeri.boun.edu.tr
- www.ready.gov/kids
- www.usfa.fema.gov/kids
- www.usgs.gov
- www.sxc.hu

AFET BİLİNCİ EĞİTİMİ (OKULÖNCESİ)

Notlar

Notlar

AFET BİLİNCİ EĞİTİMİ (OKULÖNCESİ)

Notlar

T.C.
BAŞBAKANLIK
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

“Afetlerde Türkiye’nin Ortak Gücü”

www.afad.gov.tr
adresine yönlendirilmiştir.

afadbaskanlik

afadbaskanlik

afadbaskanlik

afadbaskanlik